

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי
פרשת בהעלותך
תשפ"ג

(שנה ז', גליון מס' 294)

שיעורי הרב אליהו בר חן
e0527191965@gmail.com | 052-719-1965

זמני כניסת ויציאת השבת:

רבינו תם:	יציאה:	כניסה:	
20:57	20:22	19:05	ירושלים:
20:55	20:25	19:22	תל אביב:
20:59	20:26	19:16	חיפה:
20:56	20:22	19:21	באר שבע:

הלימוד, מוקדש לרפואתם השלימה, של:

שושנה סולטנה בת מרים

שרה בת סוליקא

דינה בת סוליקא

אסתר בת תמר

שרית בת גילה

פאני פרוחה בת רחל

הרב רפאל פנחס בן מרים רמו

רפאל מנחם בן רות רדואה

הרב יוסף בן רחל

הרב שלמה בן שמחה

חיים נתן צבי בן שרה

מרדכי בן רינה

מאיר בן נעמי

אליהו לוזון בן גד

פרשת בהעלותך התשפ"ג

"לְתַאֲוֶה יִבְקֶשׁ נִפְרָד"

א. "וַיִּסְעוּ מִהָרַץ יְהוָה דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים, וְאָרוֹן בְּרִית יְהוָה נִסַּע לִפְנֵיהֶם דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים, לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה. וַעֲנֹן יְהוָה עֲלֵיהֶם יוֹמָם, בְּנִסְעָם מִן הַמַּחֲנֶה", (במדבר, י', לג' - לד').

"וַיְהִי בְּנִסְעֵי הָאָרוֹן, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, קוֹמָה יְהוָה וַיִּפְצוּ אִיבֵיךָ, וַיִּנָּסוּ מִשְׁנֵאֲיֶיךָ מִפְּנֵיךָ. וַיִּבְנַחַח יֹאמֶר, שׁוּבָה יְהוָה רַבְבוֹת אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל", (במדבר, י', לה' - לו').

"וַיְהִי הָעַם כְּמִתְאַנְנִים רַע בְּאֲזְנֵי יְהוָה, וַיִּשְׁמַע יְהוָה וַיַּחַר אָפוֹ, וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְהוָה, וַתֹּאכַל בְּקֶצֶה הַמַּחֲנֶה ... וְהֶאֱסַפְסַף אֶשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הַתַּאֲוִי תַּאֲוֶה, וַיִּשְׁבוּ וַיִּבְכוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמְרוּ, מִי יֶאֱכַלנוּ בְּשָׂר. זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם, אֶת הַקִּשְׁאִים וְאֶת הָאֲבִטָּחִים וְאֶת הַחֲצִיר וְאֶת הַבְּצָלִים וְאֶת הַשּׁוּמִיִּם ... וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת הָעַם בֹּכֶה לְמִשְׁפָּחָתָיו - אִישׁ לְפֶתַח אֹהֶלוֹ, וַיַּחַר אַף יְהוָה מְאֹד, וַיִּבְעִינִי מִשָּׂה רַע ... וְאִם כָּכָה אֶת עֲשֶׂה לִּי, הֲרֹגְנִי נָא הָרֹג - אִם מְצֵאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ, וְאֵל אֲרַאֶה בְּרַעְתִּי", (במדבר, יא', א' - טו').

ב. במסכת שבת¹ למדנו:

"יתנו רבנן, וַיְהִי בְּנִסְעֵי הָאָרוֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה² -

פרשה זו, עשה לה הקדוש ברוך הוא סימניות³ מלמעלה ולמטה⁴, לומר, שאין זה מקומה⁵.

¹ קטו' ע"ב, קטז' ע"א.

² במדבר, י' - לה'.

³ סימניות אלו, הינם, אות "נ" הפוכה - בתחילת הפרשה, ואות "נ" הפוכה - בסיום הפרשה.

⁴ דהיינו:

בתחילת הפרשה, ובסופה,

וזאת, בכדי להבדילה, מן הפרשיות הסמוכות לה.

רבי אומר, לא מן השם הוא זה ⁶,
אלא, מפני שספר חשוב הוא בפני עצמו ⁷.
כמאן אזלא הא ⁸ ?
דאמר רב שמואל בר נחמן, אמר רב יונתן ⁹, 'תְּחַצְּבָה עֲמוּדֵיהָ שְׁבַעָה' ¹⁰ -
אלו שבעה ספרי תורה ¹¹,

⁵ דהיינו:

שפרשה זו, אינה כתובה בתורה כפי סדר המאורעות.
ומקום פרשה זו, הינו, בחניית השבטים לפי דגליהם,
במאמר הכתוב (במדבר, ב' - יז'), "וְנָסַע אֶהָל מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֵה, כְּאֲשֶׁר יִחַנּוּ כֵן יִסְעוּ, אִישׁ
עַל יְדוֹ לְדִגְלֵיהֶם" -
שלאחר פסוק זה, היה ראוי להיכתב, "וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, קוּמָה יְהוָה וַיִּפְצוּ אִיִּבְיָךְ, וַיִּנְסוּ
מִשְׁנֵאִיךָ מִפְּנֵיךְ".

⁶ דהיינו:

שטעם הסימניות שבתורה (אותיות "נ" הפוכה), אינם מחמת "שאין זה מקומה".

⁷ דהיינו:

שפרשת "וַיְהִי בְּנִסְעֵ", כל כך חשובה היא,
עד כדי כך, שיש לה חשיבות, כספר בפני עצמו.

⁸ דהיינו:

דבריו של רבי, בעניין חשיבות פרשה זו,

כדעת מי הם מתאימים?

⁹ משלי, ט' - א'.

¹⁰ "תְּחַצְּבוּ בְּנֵתָה בֵּיתָה, תְּחַצְּבָה עֲמוּדֵיהָ שְׁבַעָה".

¹¹ דהיינו:

שבתורה הקדושה, יש ז' ספרים, שהם -

א. ספר "בראשית".

ב. ספר "שמות".

כמאן?

כרבי.

מאן תנא דפליג עליה דרבי ¹² ?

רבן שמעון בן גמליאל, הוא,

דתניא, רבן שמעון בן גמליאל אומר, **עתידה פרשה זו שתיעקר מכאן, ותכתב במקומה** ¹³,

ולמה כתבה כאן?

כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שנייה ¹⁴.

פורענות שנייה, מאי היא?

יְיָהִי הָעָם כְּמִתְאֲנָנִים ^{15 16}.

ג. ספר "ויקרא".

ד. ספר "במדבר", עד פרשת "ויהי בנסוע".

ה. פרשת "ויהי בנסוע".

ו. שאר ספר "במדבר".

ז. ספר "דברים".

¹² דהיינו:

מי הוא אותו תנא, החולק על דבריו של רבי, שיש בתורה הקדושה ז' ספרים.

¹³ דהיינו:

שלעיתיד לבוא, כאשר יתבטלו הפורענויות, וכאשר יתבטל היצר הרע מן העולם,

עתידה פרשת "יְיָהִי בְנֹסֵעַ", להיעקר ממקומה, ולהיכתב בתחילת ספר "במדבר", בעניין הדגלים, וכפי שכתבנו בהערה מס' 5.

¹⁴ דהיינו:

שטעם הדבר, שפרשת "יְיָהִי בְנֹסֵעַ" נכתבה כאן, ואף על פי שאין זה מקומו,

הוא, בכדי להפסיק בין הפורענות הראשונה - שכתובה לפני פסוק זה, לבין הפורענות השנייה - שכתובה לאחר פסוק זה.

פורענות ראשונה?

וַיִּסְעוּ מִהָר ה' 17 -

ואמר רב חמא ברבי חנינא, שסרו מאחרי ה',

והיכן מקומה?

אמר רב אשי, בדגלים 18 .

והנה, בעניין פורענות ראשונה, שסרו מאחרי ה',

דעת רש"י הקדוש :

"בתוך ג' ימים למסעם, התאוו האספסוף תאוה להתרעם על הבשר, כדי למרוד
בהקדוש ברוך הוא",

ברם, דעת בעלי ה"תוספות" בזה :

"פורענות ראשונה, כדאמר במדרש (ילמדנו), 'ויסעו' - שנסעו מהר סיני דרך
שלשת ימים, כתינוק היוצא מבית הספר,

שבורח לו, והולך לו.

כך היו בורחים מהר סיני דרך שלשת ימים, לפי שלמדו הרבה תורה בסיני.

¹⁵ במדבר, יא' - א'.

¹⁶ דהיינו:

שמחמת קושי המסע במדבר, התחילו העם להתאונן,

ואזי, קיבלו את עונשם, שבערה במ אש ה'.

¹⁷ במדבר, י' - לג'.

¹⁸ דהיינו:

שמקום פרשה זו, הינו, בחניית השבטים לפי דגליהם,

במאמר הכתוב (במדבר, ב' - ז'), "וַיִּסְעוּ אֶהָל מוֹעֵד מִחֵנֶה הַלַּיִם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה, כְּאֲשֶׁר יִחַנוּ כֵּן יִסְעוּ, אִישׁ
עַל יְדוֹ לְדַגְלֵיהֶם" -

שלאחר פסוק זה, היה ראוי להיכתב, "וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶן, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, קוּמָה יְהוָה וַיִּפְצוּ אִיִּבְיָךְ, וַיִּגְסוּ
מִשְׁנֵאֵיךְ מִפְּנֵיךְ".

אמר הקדוש ברוך הוא, לא נסמוך פורענות לפורענות,

אלא, נפסוק פרשת 'וַיְהִי בְּנִסְעַ הָאָרֶץ'."

וכעין זה, כתב ¹⁹ אדונינו הרמב"ן זיע"א:

"שנסעו מהר סיני בשמחה, כתינוק הבורח מבית הספר,

אמרו, שמא ירבה ויתן לנו מצוות.

וזהו 'ויסעו מהר ה' - שהיה מחשבתם להסיע עצמן משם, מפני שהוא הר ה',

וזהו פורענות ראשונה,

והפסיק, שלא יהיו שלוש פורעניות סמוכות זו לזו, ונמצאו מוחזקים בפורענות.

וקרא החטא, "פורענות", אף על פי שלא אירע להם ממנו פורענות,

ושמא, אלמלא חטאם זה, היה מכניסם לארץ מיד".

ג. בעניין ה"אספסוף" שנתאוו תאווה, נחלקו רבותינו ז"ל, וכדלהלן.

דעת רבי שמעון בן מנסיא ^{20 21}:

"אלו הגרים,

שנאמר ²², 'וְהָאֶסְפָּסֹף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ'."

ברם, דעת רבי שמעון ^{23 24}:

¹⁹ במדבר, י' - לה'.

²⁰ "ספרי זוטא", יא' - ד'.

²¹ וכן כתבו התנא הקדוש - יונתן בן עוזיאל ו"אונקלוס", בתרגומם לפסוק זה.

וכן ביארו - רש"י הקדוש, ורבינו אברהם אבן עזרא, ובעל ה"כלי יקר", והרש"ר הירש.

²² במדבר, יא' - ד'.

²³ "ספרי זוטא", יא' - ד'.

²⁴ על פסוק (תהילים, עח' - לא):

"וְאֵף אֱלֹהִים עָלָהּ בָּהֶם, וַיְהַרְגוּ בְּמִשְׁמֵנֵיהֶם, וּבְחֹרֵי יִשְׂרָאֵל הִכְרִיעוּ,"

"אלו הזקנים,

שנאמר ²⁵, 'אָסְפָּה לִי שְׁבָעִים אִישׁ מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל'
אם כן עשו הזקנים, על אחת כמה וכמה שאר הטרטינים.

וכן הוא אומר ²⁶, 'וַיִּקְרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם',
מלמד, שהיו אוחזין בנשים, ומענין אותן בשווקים,

אם כן עשו בני הדיינים, על אחת כמה וכמה שאר בני אדם".

ולהלן יתבאר, שאלו ואלו דברי א-להים חיים, ואלו ואלו היו באותה התאוה.

ד. והנה, בכדי לירד לשורשם של דברים, שומא עלינו לעמוד בכמה וכמה
התבוננויות, בפרשה חמורה זו. וכדלהלן:

א. במאמר הכתוב ²⁷, "וְהָאֲסִפְסֹף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ, הִתְאַוּוּ תַּאֲוָה", יש לעיין:

מה היא אותה התאוה?

ואם תאמר, שהיא אכילת הבשר,

היה הכתוב צריך לומר, "וְהָאֲסִפְסֹף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הִתְאַוּוּ, וַיֹּאמְרוּ מִי נֹאכְלֵנוּ בְּשָׂרִי",
ללא המילה הנוספת "תַּאֲוָה"?

ב. במאמר הכתוב ²⁸, "וְהָאֲסִפְסֹף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ, הִתְאַוּוּ תַּאֲוָה", יש לעיין:

והלא, היו להם בהמות הרבה מכל הסוגים והמינים?

וכמאמר הכתוב ²⁹, "וַיִּגַּם עָרְב רַב עָלָה אֶתָּם, וַצֹּאן וּבָקָר, מִקְנֵה כְּבֹד מְאֹד".

כתב רש"י הקדוש:

" ובחורי ישראל - נבחרים שבהם,

והאספסוף, הם הזקנים, שנאמר בהם (במדבר, יא' טו'), 'אספה לי'".

²⁵ במדבר, יא' - טו'.

²⁶ בראשית, ו' - ב'.

²⁷ במדבר, יא' - ד'.

²⁸ הנ"ל.

ג. במאמר הכתוב ³⁰, "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם, את הקשאים ואת האבטחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים", יש לעיין:

מה המיוחד בדגה הזו, שהם כל כך התאוו לה?

ד. במאמר הכתוב ³¹, "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם, את הקשאים ואת האבטחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים", יש לעיין:

מפני מה, התחילו בבשר וסיימו בדגה?

ה. במאמר הכתוב ³², "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם, את הקשאים ואת האבטחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים", יש לעיין:

שהלא, גם המן היה בחינם, ומה המיוחד בדגה זו?

ו. במאמר הכתוב ³³, "וישמע משה את העם בכה למשפחתיו - איש לפתח אהליו, ויחר אף יהוה מאד, ובעיני משה רע", יש לעיין:

דהנה, משה רע"ה, היה נוכח במעמד בכייתם,

ואם כן, לכאורה שהיה צריך לומר, "וירא" - ולא "וישמע"?

ז. על מאמר הכתוב ³⁴, "וישמע משה את העם בכה למשפחתיו - איש לפתח אהליו, ויחר אף יהוה מאד, ובעיני משה רע", דרשו רבותינו ז"ל ³⁵:

"על עסקי משפחותיו, שנאסרו להם לשכב אצלם".

ובזה, יש לעיין:

²⁹ שמות, יב' - לח'.

³⁰ במדבר, יא' - ה'.

³¹ במדבר, יא' - ה'.

³² במדבר, יא' - ה'.

³³ במדבר, יא' - י'.

³⁴ במדבר, יא' - י'.

³⁵ שבת, קל" ע"א.

יומא, עה' ע"א.

היכן דבר זה רמוז, בתוך פשוטו של מקרא?

ח. במאמר הכתוב ³⁶, "וְאִם כָּכָה אֶתְּ עֲשֵׂה לִי, הֲרִגְנִי נָא הָרֹג - אִם מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, וְאֵל אֶרְאֶה בְּרַעְתִּי", יש לעיין:

מפני מה, קץ משה רע"ה בחייו?

ט. במאמר הכתוב ³⁷, הכתוב ³⁸, "וְאִם כָּכָה אֶתְּ עֲשֵׂה לִי, הֲרִגְנִי נָא הָרֹג - אִם מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, וְאֵל אֶרְאֶה בְּרַעְתִּי", יש לעיין:

מפני מה, משה רע"ה לא הליץ רחמים על עם ישראל, כפי שעשה בחטא העגל?

ה. בהקדמת הספר הקדוש "שב שמעתתא" ³⁹, כתב הגה"ק רבינו אריה לייב הכהן הלר זיע"א:

דהנה, אמרו רבותינו ז"ל ⁴⁰, **שהמן היה לחם שמלאכי השרת אוכלים אותו, לחם שנבלע באברים,**

וממילא אם כן, המן היה מזון בעבור הנשמה, אך לא בעבור הגוף.

ולפי זה, נראה, שטענתם של האספסוף, היתה:

שהם חפצו שיהיה בְּלִחְמָם טעם גופני גם כן, והיינו, שגם לגופם תהיה הנאה וטעם.

והנה, על מאמר הכתוב ⁴¹, "וְהָאִסְפָּסְף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ, הִתְאַוּוּ תַּאֲוָה", כתב ה"אלשיך הקדוש" זיע"א -

שלבני ישראל, לא היתה להם שום תאוה,

³⁶ במדבר, יא' - טו'.

³⁷ במדבר, יא' - טו'.

³⁸ במדבר, יא' - טו'.

³⁹ באותיות ז'-ח'-ט', בד"ה "זאת ועוד" - "חזות קשה ראיתי" - "טרם יקראו".

⁴⁰ יומא, עה' ע"ב.

⁴¹ הנ"ל.

ולפיכך, הם התאוו שתהיה להם תאוה ⁴².
וזאת, מחמת שבקשתם היתה, שגם לגופם תהיה הנאה וטעם,
ובכדי שתהיה תאוה, צריך שיהיה לאוכל שייכות לגוף.
והנה, בספר הקדוש "מגיד מישרים" ⁴³, לרבינו יוסף קארו זיע"א, כתב -
שמכח אכילת המן, היו בני ישראל מקבלים את התורה בלי בחירה,
וכאשר הם היו ניזונים מלחם שמלאכי השרת ניזונים, לא היתה להם שום נטייה
ותאוה חומרית.

ועל פי זה, נשכיל ונבין, מפני מה, התאוו האספסוף -
שכן, אף על פי שכאשר היה להם המן הם לא היו חסרים דבר,
אך מכל מקום, היתה חסרה להם יכולת הבחירה,
וזאת, מחמת שעל ידי אכילת המן, נפשם התייבשה מכל התאוות החומריות.
ומכיוון שהם ביקשו להשיג מעלה גדולה יותר ממעלתם, הם רצו להשיג תאוה,
בכדי שעל ידה תהיה הבחירה בידם, ואז הם יבחרו בטוב, מחמת חפצם ורצונם.
ומכוח פירושו זה, למדנו:

שהאספסוף, היו גדולים וקדושים, אשר חפצו להתגדל ולהתקדש, מכוח בחירתם
החופשית,
וזה, מתאים לדעת רבי שמעון, הסובר שהאספסוף הינם שבעים איש הזקנים.

ו. הנה, ידוע מדברי רבינו האר"י זיע"א ⁴⁴, ומדברי ה"בעל שם טוב" הקדוש ⁴⁵,
בביאור הפסוק ⁴⁶, "רַעְבִּים גַּם צָמְאִים, נִפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטֵּף":

⁴² ובזה, תתיישב הקושיא ה-א' שהקשינו באות ד'.

⁴³ בריש פרשת "נצבים".

⁴⁴ "ליקוטי תורה" ו"שער המצוות" - פרשת "עקב".

⁴⁵ הובא בספר הקדוש "תפארת שלמה" - פרשת "בחוקות".

⁴⁶ תהילים, קז' - ה'.

שבכל אכילה ואכילה שהאדם אוכל, יש בה בירור של "ניצוצות הקדושה",
ובאכילתו הפסולת נדחית בחוץ.

ודבר זה, לא היה שייך באכילת המן, מפני שהוא לא היה צריך בירור,
ולפיכך הוא היה נבלע באבריהם, והם לא היו צריכים ליפנות לנקביהם⁴⁷.
והנה, צורת הבירור, נעשית, על ידי שהיצר הרע מתגרה באדם, באמצעות אכילתו
ושתיתו,

וכפי שכתב ה"זוהר הקדוש"⁴⁸, "שעתא דסעודתא, שעתא דקרבא".
והנה, מי שאוכל דברים שמנים ומתוקים, אשר אין בהם פסולת,
אותם המאכלים, אינם יוצאים מגופו, אלא, שהם גורמים אצלו להשמנה,
וכתוצאה מאותה ההשמנה, הרי הם מחלישים את גופו, מחמת שגופו אינו
מתאמץ להוציאם.

ולפי זה, ביאר הגה"ק בעל "בן לאשרי - ברכה משולשת" זיע"א⁴⁹ :
שכאשר בני ישראל אכלו את המן, וראו שהוא נבלע באבריהם,
הם הבינו, שבאכילתם זו, אין להם שום "בירור",
ואם כן, אין להם שום עבודה בעת אכילתם.
ולפיכך, הם התאוו, למאכל אשר יגרום להם תאוה,
ואז הם יוכלו לקיים את עבודת הקודש בעת אכילתם.
ומכוח פירושו זה, למדנו :

שהאספסוף, היו גדולים וקדושים, אשר חפצו להתגדל ולהתקדש, מכוח עבודת
הקודש בעת אכילתם,

⁴⁷ יומא, עה' ע"ב.

ובדברי רש"י הקדוש, שם.

⁴⁸ חלק ג', דף רעב' ע"א.

⁴⁹ בפרשתן, עמודים לה'-לו'.

וזה, מתאים לדעת רבי שמעון, הסובר שהאספסוף הינם שבעים איש הזקנים.

א. אמרו חכמי הטבע⁵⁰, שעל ידי אכילת דג, מתרבה הזרע אצל האדם.

והנה, ישנו דג, אשר סגולתו להרבות את תאוות המשגל, והוא מצוי בידי מלכי ישמעאל אשר הם שטופי זימה⁵¹.

וקרוב לומר, שאותו הדג היו מצוי מאוד במצרים, אשר היו שטופים בזימה⁵². והנה, במסכת סוטה⁵³, דרש רב עזירא:

"בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור, נגאלו ישראל ממצרים.

בשעה שהולכות לשאוב מים, הקדוש ברוך הוא מזמן להם דגים קטנים בכדיהן, ושואבות מחצה מים ומחצה דגים, ובאות ושופתות שתי קדירות - אחת של חמין ואחת של דגים,

ומוליכות אצל בעליהן לשדה, ומרחיצות אותן, וסכות אותן, ומאכילות אותן, ומשקות אותן, ונזקקות להן בין שפתים, שנאמר⁵⁴, 'אִם תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׂפָתַיִם וְגוֹי'.

ובביאור העניין, נראה⁵⁵:

שבשביל שהיו רוצות אותן נשים צדקניות, להיזקק לבעליהן, אשר היו מעונים בעבודת פרך,

הן היו מביאות לפניהם, את אותם הדגים אשר היו מרבים את תאוות המשגל,

⁵⁰ עיין בספר "שבילי האמונה", (נתיב ה', פרק שני, אות ד').

וב"פירוש המשניות להרמב"ם" (יומא, פרק א', משנה ד').

⁵¹ כן כתב מו"ז בעל "תורה וחיים" זיע"א (פרשתן, עמוד קפט').

⁵² כנ"ל.

⁵³ יא' ע"ב.

⁵⁴ תהילים, ח' - יד'.

⁵⁵ כן כתב מו"ז בעל "תורה וחיים" זיע"א (פרשתן, עמוד קפט'-קצ').

ובכך היו בעליהן נזקקים להן, לקיים את מצוות "פריה ורביה".

ח. ומעתה, ביאר מו"ז הגה"ק בעל "תורה וחיים" זיע"א ⁵⁶, כדלהלן:

א. "וְהָאִסְפָּסְפָּא אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הַתְּאוּוֹ תְּאוּוֹה, וַיֵּשְׁבוּ וַיִּבְכּוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמְרוּ, מִי יֵאָכְלֵנוּ בְּשָׂרִי" ⁵⁷ -

היינו, תאוות המשגל,

וכמאמר הכתוב הכתוב ⁵⁸, "וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת הָעַם בֹּכָה לְמִשְׁפַּחְתּוֹ - אִישׁ לְפִתְחֵ אֹהֶלוֹ, וַיַּחַר אֵף יְהוָה מְאֹד, וַבְּעֵינֵי מֹשֶׁה רָע",

וכפי שדרשו רבותינו ז"ל ⁵⁹, "על עסקי משפחותיו, שנאסרו להם לשכב אצלם".

ב. ולפיכך נאמר, "הַתְּאוּוֹ תְּאוּוֹה":

והיינו, תאוה מגונה, אשר יש להתבייש מלהזכירה על השפתיים ^{60 61}.

ג. וְהָאִסְפָּסְפָּא אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הַתְּאוּוֹ תְּאוּוֹה, וַיֵּשְׁבוּ וַיִּבְכּוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמְרוּ, מִי יֵאָכְלֵנוּ בְּשָׂרִי" ⁶² -

היינו, מחמת אותה הבושה, מבקשת אותה התאוה, התלויה באכילת הדג ⁶³,

הם תלו את תאוותם, באכילת הבשר, אשר אין בה שום דופי ⁶⁴.

⁵⁶ בפרשתן, עמודים קצ'-קצא').

⁵⁷ במדבר, יא' - ד'.

⁵⁸ במדבר, יא' - י'.

⁵⁹ שבת, קל' ע"א.

יומא, עה' ע"א.

⁶⁰ ובזה, תתיישב הקושיא ה-א' שהקשינו באות ד'.

⁶¹ ובזה, תתיישב הקושיא ה-ב' שהקשינו באות ד',

שכן, תאוותם לא היתה בעבור אוכל, אלא, בעבור תאוות העריות.

⁶² במדבר, יא' - ד'.

⁶³ ובזה, תתיישב הקושיא ה-ג' שהקשינו באות ד'.

ברם, מחמת ש"אכילה" מרמזת אף על תאוות המשגל⁶⁵, הם הזכירו "אכילה" אצל הבשר.

ד. "זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם, אֶת הַקִּשְׁאִים וְאֶת הָאֲבִטְחִים וְאֶת הַחֲצִיר וְאֶת הַבְּצָלִים וְאֶת הַשּׁוּמִים"⁶⁶ -

היינו, שהיו חפצים גם בעתיד לשוב לזוהמת מצרים,

על ידי אכילת הדגים, שמרבים את "תאוות המשגל".

שכן, באותה העת, הם היו פטורים מן המצוות,

ועל כן, הם הזכירו באמירתם, "אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם", שהוא "חינם מן המצוות"^{67 68}.

ה. "וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת הָעַם בֹּכֶה לְמִשְׁפַּחְתּוֹ - אִישׁ לְפִתְחֵי אֹהֶלוֹ, וַיַּחַר אֵף יְהוָה מְאֹד, וַיִּבְעִינִי מִנְּשָׁה רָעִי"⁶⁹ -

היינו, שמשה רע"ה "שמע" מתוך בכייתם, שאין כוונתם לאכילה גרידא,

אלא, אך ורק לתאוות העריות^{70 71},

⁶⁴ ובזה, תתיישב הקושיא ה-ד' שהקשינו באות ד'.

⁶⁵ וכמאמר הכתוב (בראשית, לט' - ו'):

"וַיַּעֲזֹב כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְּיַד יוֹסֵף, וְלֹא יָדַע אֶתוֹ מֵאִמָּה, כִּי אִם הִלָּחֵם אֲשֶׁר הוּא אוֹכֵל, וַיְהִי יוֹסֵף יָפֵה תָאֵר וַיִּפֶּה מְרָאָה".

וכמאמר הכתוב (משלי, ל" - כ'):

"כֵּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֲפֶת, אֹכֵלָה וּמַחֲתֶה פִּיהָ, וְאִמְרָהּ לֹא פִעֲלֶתִי אֲנִי".

⁶⁶ במדבר, יא' - ה'.

⁶⁷ "ספרי" (פרשתו, פסקא פז').

⁶⁸ ובזה, תתיישב הקושיא ה-ה' שהקשינו באות ד'.

⁶⁹ במדבר, יא' - י'.

⁷⁰ ובזה, תתיישב הקושיא ה-ו' שהקשינו באות ד'.

⁷¹ ובזה, תתיישב הקושיא ה-ז' שהקשינו באות ד'.

וכמאמר הכתוב הכתוב ⁷², "וַיִּשְׁמַע מִנְּשָׂה אֶת הָעַם בְּכָה לְמִשְׁפַּחְתּוֹ - אִישׁ לְפָתַח אָהָלוֹ, וַיַּחַר אֶף יְהוָה מְאֹד, וַיַּעֲיִנֵי מִנְּשָׂה רָע",
וכפי שדרשו רבותינו ז"ל ⁷³, "על עסקי משפחותיו, שנאסרו להם לשכב אצלם".
ויעויין עוד מה שהאריך בזה במתק לשונו ⁷⁴.

ומכוח פירושו זה, למדנו:

שהאספסוף, היו ה"ערב רב", אשר חפצו להיטמא ולהיות פרוצים בעריות,
וכזוהמת האומה המצרית,

וזה, מתאים לדעת רבי שמעון בן מנסיא, הסובר שהאספסוף היו ה"ערב רב".

ט. כתבו רבותינו המקובלים זיע"א ⁷⁵:

שעבודת הקודש של האבות הקדושים, אברהם יצחק ויעקב ע"ה,

⁷² במדבר, יא' - י'.

⁷³ שבת, קל' ע"א.

יומא, עה' ע"א.

⁷⁴ ובהגהת בנו, מו"ז הגה"ק רבי דוד מסעוד עובדיה זיע"א, כתב כדלהלן:

"אמר המגיה, בנו של הרב המחבר -

עיין להרב כלי יקר, שפירש בפסוקים הנ"ל, פירוש קרוב לזה ממש.

וכתב שם, שהדגים פרוצים בעריות יותר מכל חי (עיין בבא בתרא, עד' ע"ב),

והאכולו, מקבל טבעו להיות פרוץ בעריות, שהדג מוסיף הלחות והזרע.

ועל פי זה, אני מבין אזהרת חז"ל (עיין שבת, קיח' ע"ב. מגן אברהם, סימן רמב' ס"א), לאכול דג בליל שבת,

מפני שעונתן של תלמידי חכמים, מליל שבת לליל שבת,

דוגמת תקנת עזרא, לאכול שום בליל שבת (בבא קמא, דף פב' ע"א), וקאמר בגמרא, משום עונה, ופירש

רש"י, שמצוות עונה בליל שבת,

יעויין שם, ודוק.

דוד עבד ה'."

⁷⁵ "עץ חיים", (שער מ', פרק ו').

היתה, בכדי לתקן את חטאו של אדם הראשון.

ומשה רע"ה, גמר את אותו התיקון ⁷⁶,

וזה, נרמז באמצעות שמו ⁷⁷ -

שכן, האות "ש" שבתוך שם משה, שיש בה ג' ראשים, מרמזת, על ג' האבות הקדושים.

והאותיות "מה" שבתוך שם משה, מרמזים על אדם הראשון, אשר תיקנו משה רע"ה,

שכן, הגימטריא של שמו "אדם", עולים כמניין "מה".

והנה, אמרו רבותינו ז"ל ⁷⁸ :

"אמר רבי שמלאי -

בכל מקום שאתה מוצא זנות, אנדרולומוסיא באה לעולם, והורגת טובים ורעים".

ובטעם הדבר, יש לבאר ⁷⁹ :

שהעריות, מטמאים ומזהמים את העולם, עד כדי כך, שהם פוגמים במוחו של הצדיק, רח"ל,

וכפי שהעידו שרי האלפים, שהלכו עם פנחס למלחמה ⁸⁰, "אם מידי עבירה יצאנו, מידי הרהור לא יצאנו".

ולפי זה, יש לבאר ⁸¹, את מאמר הכתובים ⁸², "ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה, ויאמר אל שרי אשתו, הנה נא ידעתי - כי אשה יפת מראה את. והיה כי יראו אתך המצרים, ויאמרו אשתו זאת, והרגו אתי ואתך יחיו":

⁷⁶ "ליקוטי תורה", (בראשית, ד"ה "הנחש השיאני").

⁷⁷ כן כתב הגה"ק בעל "בן לאשרי - ברכה משולשת" זיע"א (פרשתן, עמוד לז').

⁷⁸ בראשית רבה, פרשה כו', ה'.

⁷⁹ כן כתב הגה"ק בעל "בן לאשרי - ברכה משולשת" זיע"א (פרשתן, עמוד לז').

⁸⁰ שבת, סד' ע"א.

⁸¹ כן כתב הגה"ק בעל "בן לאשרי - ברכה משולשת" זיע"א (פרשתן, עמוד לז').

שבעת בואו של אברהם אע"ה למצרים, נפלו במוחו הרהורים רעים,
ובאותו העת, הוא הבין, שטעם הדבר שהם נפלו במוחו, הוא מחמת הקירבה
לארץ מצרים.

ועל כך, הוא אמר, "וְהָרְגוּ אֹתִי", בלשון עבר,

שכן, אותם הרהורים, כבר הרגו אותי ברוחניות, ח"ו.

ומעתה, ביאר הגה"ק בעל "בן לאשרי - ברכה משולשת" זיע"א⁸³, כדלהלן:

שמחמת שבשמו של משה רע"ה, היו מוזכרים ג' האבות הקדושים ע"ה, ואדם
הראשון,

כאשר הוא שמע, את העם מתאוות למחשבת העריות והפריצות, הוא הרגיש
איזה פגם באוויר,

ובאותו העת, הוא חשש, שמא מתוך כך, יפגם אותו התיקון אשר הוא זכה
להשלים בחטאו של אדם הראשון.

ועל כן, הוא אמר להבורא ית"ש⁸⁴ -

"וְאִם כָּכָה אֶת עֲשֵׂה לִי, הָרְגֵנִי נָא הָרֶג - אִם מְצֹאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, וְאֵל אֶרְאֶה
בְּרַעְתִּי",

שכן, מילת "כָּכָה", עולה בגימטריא כמניין "מה", וכמניין "אדם",

ואם כן, אם על ידם יגרם לי אותו הפסד רוחני שזכיתי לתקן,

אזי, "הָרְגֵנִי נָא הָרֶג", בכדי שלא "אֶרְאֶה בְּרַעְתִּי"^{85 86}.

⁸² בראשית, יב', יא' - יב'.

⁸³ בפרשתן, עמוד לד'.

⁸⁴ במדבר, יא' - טו'.

⁸⁵ ובזה, תתישב הקושיא ה-ח' שהקשינו באות ד'.

⁸⁶ ובזה, תתישב הקושיא ה-ט' שהקשינו באות ד'.

ל. לעיל באות ג' - הבאינו את מחלוקתם של רבותינו ז"ל - בעניין
ה"אספסוף",
שדעת רבי שמעון בן מנסיא ⁸⁷, "אלו הגרים",
ודעת רבי שמעון ⁸⁸, "אלו הזקנים".
ולאור המבואר, נראה לבאר בזה בסייעתא דשמיא:
שהזקנים, הם שפתחו באותה התאוה, בבחינת "תאוות קודש", וכפי שביארנו
לעיל באותיות ה'ו',
ברם, מששמעו זאת "הגרים", הם לקחו את אותה התאוה, אל בחינת "לתאנה
יבקש נפרד, בקל תושפה ותגלע" ⁸⁹.
והתביעה אשר היתה עליהם, היא -
שעל אף שכוונתם של הזקנים היתה אל הקדושה, אך מכל מקום, אסור לו לאדם
להתאוות אל הקודש על ידי בקשת תאוה חיצונית,
ובפרט, כאשר הסובבים אותם, אינם שייכים בדרגתם, והם מנצלים את הדברים
לצורך בקשת דברי איסור רח"ל.
והוא המוסר השכל, הנלמד מעניין זה, עד כמה עלינו להיזהר בלשונינו:
הן בעבור שאיפותינו האישיות אל "תאוות הקדושה", לבל יהיו תלויים בתאוות
חיצוניות,
והן בעבור הסובבים אותנו, שכל שאיפותיהם היא אל "תאוות העריות" -
ואשר הם כמהים ומצפים, לתלות את כל זוהמתם, בצדיק ובקדושתו.
יתן ה' יתברך, ונזכה להתחזק בזה. אמן.

⁸⁷ "ספרי זוטא", יא' - ד'.

⁸⁸ "ספרי זוטא", יא' - ד'.

⁸⁹ משלי, יח' - א'.

לזיכרון עולם בהיכל ה'

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל
- משה מושי מקסים בן לילה תהילה ז"ל

~ ~ ~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרלייה ע"ה
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבונג) בת גרסיה ע"ה
- רות חפציבה כהן (לבית פרשה) ע"ה בת פרלה תחי'
- חנה בת ליליאן ע"ה
- חנה אילוז בת פרחא ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה